

પૂરક નોંધ

(૧) લોલીયા ગામે ભોગાવો નદી પર ફ્લેક્સિબલ રિચાર્જ સ્ટ્રક્ચર:-

- લોલીયા ખાતે નેશનલ હાઈવે પાસે ફ્લેક્સિબલ રીચાર્જ સ્ટ્રક્ચર પ્રકારના ચેકડેમ બનાવવાનું આયોજન
- આ કામગીરી માટે રૂ.૪.૨૩ કરોડની તાંત્રિક મંજૂરી આપવામાં આવેલી છે. તેમજ રૂ.૩.૭૪ કરોડના ટેન્ડર મંજૂર કરવામાં આવેલ છે અને તા.૨૩/૦૧/૨૦૨૪ ના રોજ કામગીરીનો વર્ક ઓર્ડર આપવામાં આવેલ છે. ઈજારદારશ્રી દ્વારા ટુંક સમયમાં કામગીરી શરૂ કરવામાં આવનાર છે.
- મુખ્ય કામગીરીઓ :
 - ૧.૨ મીટર ઉંચાઈની ૬૦ સે.મી. જાડાઈની કોંક્રીટ ડાયાફ્રામ વોલ
 - ૧ x ૧ x ૧ મીટરની સાઇઝના ગેબીયનની કામગીરી : ૧૬ મી. ની લંબાઈમાં ચેકડેમની નીચવાસમાં અને ઉપરવાસમાં ૩ (ત્રણ) મીટર લંબાઈમાં
 - ગેબીયનની નીચે Non-woven Geo Fabric પાથરવું.
 - બેંક પ્રોટેક્શન : ઉપરવાસમાં ૧૨૦મી લંબાઈમાં બન્ને કાંઠે તેમજ નીચવાસમાં ૫૦ મી. લંબાઈમાં ગાઇડબંધ તેમજ ડ્રાઈ રબલ પીચીંગ
- લાભો :
 - ૧.૦૫ એમ.સી.એમ (૩૭ એમ.સી.એફ.ટી) પાણીના જથ્થાનો સ્ટોરેજ થશે.
 - સમુદ્રમાં ભરતીના કારણે થતી ખારાશ અટકશે.
 - આજુ બાજુના વિસ્તારના કુવા અને ગ્રાઉંડ વોટર રીચાર્જ થશે.
 - ઘોળકા તાલુકાના લોલીયા, ધનાળા, ઉતેલીયા, હુડાળા, ગુંદી, સરગવાડા ગામોના અંદાજિત ૨૨૦૦ હેક્ટર વિસ્તારને પ્રત્યક્ષ/પરોક્ષ રીતે લાભ થશે.

(૨) ધીંગડા ગામે નળ સરોવરની નીચવાસમાં ભોગાવો નદી ઉપર વેસ્ટ વીયર:-

- સ્થળ : નળ સરોવરની હેઠવાસમાં ભોગાવો નદી પર
- કન્સલ્ટન્ટશ્રી દ્વારા તાંત્રિક અભ્યાસો કરી શક્યતાદર્શી અહેવાલ તૈયાર કરવામાં આવેલ છે.
- ૯૭૦ મીટર લંબાઈ, ૩.૮ મીટર ઉંચાઈનો વિયર બનાવવાની કામગીરી.
- અંદાજિત ખર્ચ : રૂ.૪૦.૬૭ કરોડ
- આ કામગીરી ઇ.પી.સી. ધોરણે કરવાનું આયોજન
- શક્યતાદર્શી અહેવાલના આધારે વહીવટી મંજૂરીની કાર્યવાહી હવે પછી હાથ ધરવામાં આવનાર છે.
- સૂચિત લાભો:
 - ૩૮.૦૪ એમ.સી.એમ. (૧૩૪૩.૧૮ એમ.સી.એફ.ટી) પાણીના જથ્થાનો સંગ્રહ
 - આસપાસના વિસ્તારોમાં સિંચાઈનો લાભ
 - ભોગાવો નદીના પૂરના પાણી આ વિયરમાં સંગ્રહિત થતાં ધોલેરા એરપોર્ટ વિસ્તારને સંરક્ષણ
 - ધોળકા, બાવળા, સાણંદ તાલુકા તથા નળ કાંઠાની આસપાસના અંદાજિત ૫૦૦૦ હેક્ટર વિસ્તારને પ્રત્યક્ષ/પરોક્ષ રીતે લાભ

તળાવોની વિગત

અમદાવાદ જિલ્લો

ક્રમ	તાલુકો	તળાવોની સંખ્યા	સંગ્રહશક્તિ (MCFT)	લાભિત વિસ્તાર (હેક્ટર)
૧	ધોળકા	૧૩	૨૬	૬૫
૨	બાવળા	૮	૧૬	૪૦
૩	સાણંદ	૩૩	૬૬	૧૬૫
૪	વિરમગામ	૩	૬	૧૫
૫	માંડલ	૧	૨	૫
૬	દેત્રોજ	૮	૧૬	૪૦
૭	ધંધુકા	૬	૧૨	૩૦
૮	દસક્રોઈ	૩૫	૭૦	૧૭૫
	કુલ	૧૦૭	૨૧૪	૫૩૫

સિંચાઈ યોજનાઓની વિગત
અમદાવાદ જિલ્લો

(અ) નાની સિંચાઈ યોજનાઓ

ક્રમ	તાલુકો	નાની સિંચાઈ યોજનાઓની સંખ્યા	સંગ્રહ શક્તિ (MCFT)	લાભિત વિસ્તાર (હેક્ટર)
૧	બાવળા	૩	૧૨	૬૦
૨	વિરમગામ	૧૪	૧૪૫	૧૩૫૫
૩	માંડલ	૧૦	૧૭૨	૧૦૬૬
૪	દેત્રોજ	૩	૨૬	૧૮૨
૫	ધંધુકા	૭	૪	૧૮૦
	કુલ	૩૭	૩૫૯	૨૮૪૩

(બ) મધ્યમ સિંચાઈ યોજનાઓ :

૧. ખારીકટ સિંચાઈ યોજના :

- નર્મદા યોજનાની દસકોઈ શાખા નહેરમાંથી પાણી મેળવીને વિતરીત કરવામાં આવે છે.
- લાભિત વિસ્તાર : ૧૦,૨૦૦ હેક્ટર
- લાભિત તાલુકાઓ : દસકોઈ અને અમદાવાદ શહેર
- વર્ષ ૨૦૨૩ માં આ યોજના નર્મદાના કમાન્ડ વિસ્તારમાં સમાવવામાં આવેલ છે.

૨. ફતેવાડી સિંચાઈ યોજના :

- વાસણા બેરેજથી પાણી મેળવીને વિતરીત કરવામાં આવે છે.
- લાભિત વિસ્તાર : ૩૩,૫૦૦ હેક્ટર
- લાભિત તાલુકાઓ : બાવળા, સાણંદ, ધોળકા, અમદાવાદ શહેર, દસકોઈ, વિરમગામ
- વર્ષ ૨૦૨૩ માં આ યોજના નર્મદાના કમાન્ડ વિસ્તારમાં સમાવવામાં આવેલ છે.

ચેકડેમોની વિગત

અમદાવાદ જિલ્લો

ક્રમ	તાલુકો	નાના ચેકડેમોની સંખ્યા	મોટા ચેકડેમોની સંખ્યા	કુલ
૧	ધોળકા	૧	૨	૩
૨	વિરમગામ	૨		૨
૩	બગોદરા	૧		૧
૪	ધંધુકા	૧	૩	૪
૫	દસક્રોઈ	૧		૧
	કુલ	૬	૫	૧૧

નાની નદી પરના પૂર્ણ થયેલ ચેકડેમ
અમદાવાદ જિલ્લો

અ.નં.	ચેકડેમનું નામ	ગામ/તાલુકો	જિલ્લો	વર્ષ	ખર્ચ (રૂ.લાખમાં)	સંગ્રહશક્તિ (મી.ઘ.કુટ)	લાભિત વિસ્તાર (હેક્ટર)	લાભિત ગામોની સંખ્યા
૧	ઉચડી	ઉચડી/ઘંધુકા	અમદાવાદ	૨૦૦૪	૧.૩૬	૦.૦૯	૧૨.૦૦	૧
૨	ધામતવાણ	ધામતવાણ/ દસકોઈ	અમદાવાદ	૨૦૦૮	૨.૩૯	૦.૨૬૫	૩૬.૦૦	૨
૩	પનાર ડેડીયાસણ ટ્રેઇન	કરીયાણા / વિરમગામ	અમદાવાદ	૨૦૦૭	૧.૯૨	૦.૩૫	૫૬.૦૦	૨
૪	વલગારા ચેકડેમ	વલગારા/ વિરમગામ	અમદાવાદ	૨૦૦૪	૨.૧૫	૦.૪૭	૬૨.૦૦	૨
૫	ભેટાવાડા ચેકડેમ	ભેટાવાડા / ધોળકા	અમદાવાદ	૨૦૦૮	૧.૭૨	૦.૨૬	૩૮.૦૦	૨
૬	સરલા બગોદરા ચેકડેમ	સરલા બગોદરા/ ચેકડેમ	અમદાવાદ	૨૦૦૮	૧.૩૭	૦.૨૬	૩૯.૦૦	૨
કુલ					૧૦.૯૧	૧.૭૦	૨૪૩.૦૦	૧૧

મોટી નદી પરના પૂર્ણ થયેલ ચેકડેમ
અમદાવાદ જિલ્લો

અ.નં.	ચેકડેમનું નામ	ગામ/તાલુકો	જિલ્લો	વર્ષ	ખર્ચ (રૂ.લાખમાં)	સંગ્રહશક્તિ (મી.ઘ.ફુટ)	લાભિત વિસ્તાર (હેક્ટર)	લાભિત ગામોની સંખ્યા
૧	ગલસાણા ચેકડેમ ભાદર નદી	ગલસાણા/ ધંધુકા	અમદાવાદ	૨૦૦૫	૪૧.૨૬	૨.૭૦૧	૧૫૦	૨
૨	ચંદરવા ચેકડેમ લીલકા નદી	ચંદરવા / ધંધુકા	અમદાવાદ	૨૦૦૪	૩૨.૭૨	૨.૭૫૪	૧૩૦	૨
૩	ચંદરવા ચેકડેમ લીલકા નદી	ચંદરવા / ધંધુકા	અમદાવાદ	૨૦૦૫	૨૭.૩૮	૨.૭૫૪	૧૨૫	૨
૪	ફ્લેક્સીબલ રીચાર્જ સ્ટ્રક્ચર, ગામ.ભોલાદ	ધોળકા	અમદાવાદ	૨૦૨૧	૩૮૩.૦૦	૩૫.૩૨	૩૨૦૦	૧૫
૫	ફ્લેક્સીબલ રીચાર્જ સ્ટ્રક્ચર, ગામ.લોલીયા	ધોળકા	અમદાવાદ	૨૦૨૧	૨૮૯.૦૦	૮.૧૯	૨૭૦૦	૫
કુલ					૬૭૨.૦૦	૪૩.૫૧	૬૩૦૫.૦૦	૨૬

ભૂગર્ભજળની સ્થિતિ

અમદાવાદ જિલ્લો

- સેન્ટ્રલ ગ્રાઉન્ડ વોટર બોર્ડ, ભારત સરકાર દ્વારા રાજ્યના બધા જિલ્લાઓમાં ભૂગર્ભજળની મોજણીની કામગીરી કરવામાં આવે છે.
- વર્ષ ૨૦૧૧ થી ૨૦૨૩ ની તાલુકાવાર ભૂગર્ભજળ વપરાશની કક્ષા નીચે પ્રમાણે છે.

ક્રમ	તાલુકા	ભૂગર્ભજળ વપરાશની કક્ષા					
		૨૦૧૧	૨૦૧૩	૨૦૧૭	૨૦૨૦	૨૦૨૨	૨૦૨૩
૧	અમદાવાદ શહેર અને દસ્ક્રોઇ	ઓવર એક્સપ્લોઇટેડ	ક્રિટિકલ	સેમી ક્રિટિકલ	સેમી ક્રિટિકલ	ઓવર એક્સપ્લોઇટેડ	ઓવર એક્સપ્લોઇટેડ
૨	અમદાવાદ શહેર					ક્રિટિકલ	ક્રિટિકલ
૩	બાવલા	સેઇફ	સેઇફ	સેઇફ	ક્રિટિકલ	સેમી ક્રિટિકલ	સેમી ક્રિટિકલ
૪	દેત્રોજ-રામપુરા	સેમી ક્રિટિકલ	સેમી ક્રિટિકલ	સેમી ક્રિટિકલ	સેઇફ	સેઇફ	સેઇફ
૫	ઘોળકા	ક્રિટિકલ	ક્રિટિકલ	સેમી ક્રિટિકલ	સેઇફ	સેઇફ	સેઇફ
૬	માંડલ	સેઇફ	સેઇફ	સેઇફ	સેમી ક્રિટિકલ	સેમી ક્રિટિકલ	ક્રિટિકલ
૭	સાણંદ	સેઇફ	સેઇફ	સેઇફ	સેઇફ	સેઇફ	સેઇફ
૮	વિરમગામ	સેમી ક્રિટિકલ	સેમી ક્રિટિકલ	સેમી ક્રિટિકલ	સેઇફ	સેઇફ	સેઇફ
૯	ધંધુકા	સેલાઇન	સેલાઇન	સેલાઇન	સેલાઇન	સેલાઇન	સેલાઇન
૧૦	ઘોલેરા			સેલાઇન	સેલાઇન	સેલાઇન	સેલાઇન

જુલિ માસિક

અમદાવાદ જીલ્લામાં ભૂગર્ભજળ ની સ્થિતિ

ક્રમ	વર્ષ	વપરાશ લાયક ભૂગર્ભજળ રીચાર્જ (એમસીએમ)	વાર્ષિક ભૂગર્ભજળ વપરાશ (એમસીએમ)	ભૂગર્ભજળ વિકાસ દર (ટકા)	કેટેગરી
૧	૨૦૧૧	<u>૫૨૬.૩૩</u>	<u>૪૧૯.૧૭</u>	<u>૭૯.૬૪%</u>	<u>સેમી ક્રીટીકલ</u>
૨	૨૦૧૩	<u>૪૯૧.૨૨</u>	<u>૩૮૨.૭૨</u>	<u>૭૭.૯૧%</u>	<u>સેમી ક્રીટીકલ</u>
૩	૨૦૧૭	<u>૫૪૯.૫૨</u>	<u>૩૯૫.૭૨</u>	<u>૭૨.૦૧%</u>	<u>સેમી ક્રીટીકલ</u>
૪	૨૦૨૦	<u>૬૦૬.૦૫</u>	<u>૩૯૧.૫૧</u>	<u>૬૪.૬૦%</u>	<u>સેઇફ</u>
૫	૨૦૨૨	<u>૪૩૨.૯૭</u>	<u>૩૭૦.૨૮</u>	<u>૮૫.૫૨%</u>	<u>સેમી ક્રીટીકલ</u>
૬	૨૦૨૩	<u>૪૨૪.૨૪</u>	<u>૩૭૦.૪૫</u>	<u>૮૭.૩૨%</u>	<u>સેમી ક્રીટીકલ</u>

કેટેગરી	ભૂગર્ભજળ વિકાસ દર (ટકા)
સેઇફ	< ૭૦ %
સેમી ક્રીટીકલ	૭૦ % થી ૯૦ %
ક્રીટીકલ	૯૦ % થી <u>૧૦૦ %</u>
ઓવર એક્સ્પ્લોઇટેડ	<u>> ૧૦૦ %</u>
સેલાઇન	<u>> ૨૫૦૦ TDS</u>

સુજલામ સુફલામ જળઅભિયાન

છેલ્લા ત્રણ વર્ષની કામગીરીની વિગતો - જિલ્લો અમદાવાદ

કામોનો પ્રકાર	૨૦૨૧	૨૦૨૨	૨૦૨૩	કુલ
તળાવો/અનુશ્રવણ તળાવો ઉંડા કરવાની કામગીરી	૪૪	૧૦૩	૧૨૫	૨૭૨
<u>ચેકડેમ ડીસીલ્ટીંગ</u>	૪	૦	૦	૦૪
<u>નવા ચેકડેમો</u>	૧	૦	૦	૧
સંગ્રહ શક્તિમાં થયેલ કુલ વધારો	૫૬.૧૮ મીલીયન ધન કુટ	૬૯.૫૪ મીલીયન ધન ફૂટ	૨૯૦.૩૧ મીલીયન ધન ફૂટ	૪૧૬.૦૩ મીલીયન ધન ફૂટ
અંદાજીત રકમ રૂ. લાખમાં	૪૯૩.૩૫	૭૩૧.૦૨	૪૨૭૪.૭૪	૫૪૯૯.૧૧

આમ, ૨૦૨૩માં મહત્તમ ૨૯૦.૩૧ મીલીયન ધન કુટ (૨૦૨૧ ની સાપેક્ષમાં પાંચ ઘણાથી વધુ) જેટલો સંગ્રહ શક્તિમાં વધારો કર્યો છે.

ભૂગર્ભ જળ રીચાર્જ અને ગુણવત્તામાં સુધારો કરવા માટેના પ્રયત્નો

• અટલ ભૂજલ યોજના :

- ગુજરાતમાં રૂ.૭૫૬.૭૬ કરોડ ના ખર્ચે (ભારત સરકારની ગ્રાન્ટ)
- ૬ જિલ્લાઓના (બનાસકાંઠા, ગાંધીનગર, કચ્છ, મહેસાણા, પાટણ અને સાબરકાંઠા) ૩૬ તાલુકાઓ હેઠળની ૧૮૭૩ ગ્રામ પંચાયતોમાં અમલીકરણ હેઠળ
- તેમાં સપ્લાય સાઇડ મેનેજમેન્ટના ભાગરૂપે ભૂગર્ભ જળના રીચાર્જ માટે ચેકડેમો / તળાવો બનાવવા, તળાવો ઉંડા કરવા, રીચાર્જ સ્ટ્રક્ચરો વગેરે કામગીરીઓ
- ડીમાન્ડ સાઇડમાં સુક્ષ્મ સિંચાઇ પદ્ધતિ, કોપીંગ પેટર્નમાં ફેરફાર,
- વોટર સીક્યોરીટી પ્લાન, અવેરનેશ કાર્યક્રમો, વગેરે કામગીરીઓ હાથ ધરવામાં આવે છે.

• વોટર વિઝન ૨૦૪૭ :

ગુજરાત રાજ્ય માટે વિઝન ૨૦૪૭નો રોડ મેપ તૈયાર થયેલ છે જેમાં અનેકવિધ કામગીરીઓનો સમાવેશ થાય છે જેમ કે,

- વોટર કન્વેયન્સ સીસ્ટમ (કેનાલો, પાઇપલાઇનો વગેરે) માંથી વોટર લોસીસ ઘટાડવા
- સુક્ષ્મ સિંચાઇ પદ્ધતિને પ્રાધાન્ય આપવું
- જળ સંચય અને મેનેજમેન્ટ માટે જનભાગીદારીને પ્રમોટ કરવી, સહભાગી સિંચાઇ વ્યવસ્થાપનને ભાર આપવું
- વેસ્ટ વોટર રીસાયક્લીંગ કરી સિંચાઇ માટે રીયુઝ કરવું, તેમજ ભૂગર્ભ જળ રીચાર્જ કરવું
- ગ્રામ પંચાયત સ્તરે વોટર બજેટીંગ અને મેનેજમેન્ટની કામગીરી
- જળ સંગ્રહ માટે ચેકડેમો / તળાવો બનાવવા, ડીસીલ્ટીંગ કરવું

- ✓ પાણીના કરકસરયુક્ત ઉપયોગ માટે કોપિંગ પેટર્નમાં ફેરફાર કરવો
- ✓ ઉદ્યોગોમાં Zero Liquid Discharge ને ભાર આપવો
 - સુજલામ સુફલામ અભિયાન, જળ શક્તિ અભિયાન હેઠળ જનભાગીદારીથી જળસંગ્રહની કામગીરી
- ✓ નવી ટેકનોલોજીના વપરાશથી પાણીનો કરકસરયુક્ત વપરાશ કરવો
 - વોટર મીટરીંગ અને ઓડીટીંગ

અમદાવાદ જીલ્લામાં,

- સુજલામ સુફલામ અભિયાન હેઠળ ૨૭૭ જેટલા ચેકડેમો / તળાવો ઉંડા કરવા વગેરે જળ સંગ્રહના કામો કરવામાં આવેલા છે,
- ૧૧ ચેકડેમો બનાવવામાં આવેલા છે.
- તેમજ અમદાવાદ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશનનાં સુએજ ટ્રિટમેન્ટ પ્લાન્ટમાંથી ૧૬૦ ક્યુસેક જેટલું ટ્રીટેડ પાણી મેળવી ફતેવાડી કમાન્ડના ૧૦,૦૦૦ હેક્ટર વિસ્તારમાં સિંચાઈનો લાભ પણ આપવામાં આવેલ છે.
- તેમજ રાજ્યના વોટર વિઝન ૨૦૪૭ અનુસારની કામગીરીઓ પણ તબક્કાવાર હાથ ધરવામાં આવનાર છે.

આમ, રાજ્ય સરકાર ભૂગર્ભ જળ રીચાર્જ અને ગુણવત્તામાં સુધારો કરવા માટે સતત પ્રયત્નશીલ છે.